

EELNÕU

Riigikogu avaldus

Eesti Vabariigi põhiseadusliku järjepidevuse kinnitamisest

Lähtudes Eesti Vabariigi põhiseadusest, mis kinnitab Eesti rahva kustumatut õigust riiklikule enesemääramisele ja Eesti Vabariigi väljakuulutamist 24. veebruaril 1918;

meenutades, et Eesti Vabariigi kodanikud andsid 23.–25. veebruaril 1936 toimunud rahvahääletusel mandaadi Rahvuskogu kokkukutsumiseks ning tollal kehtinud põhiseaduse muutmiseks või vajaduse korral uue põhiseaduse väljatöötamiseks ja vastuvõtmiseks ning et selle mandaadi alusel võttis Rahvuskogu vastu 1938. aastal jõustunud Eesti Vabariigi põhiseaduse;

sedastades, et Eesti Vabariigi okupeerimine ja annekteerimine Nõukogude Liidu poolt 1940. aastal kujutasid endast jõhkrat rahvusvahelise õiguse rikkumist ja agressiooniakti, millega võeti Eesti Vabariigilt faktiline iseseisvus ja kõrvaldati Eestis võimult 1938. aasta põhiseaduse alusel tegutsenud põhiseaduslikud riigorganid;

meenutades Eesti Vabariigi valimiskogu 20. aprilli 1944. aasta otsuseid, mis 1938. aasta põhiseaduse alusel kinnitasid Eesti Vabariigi õigusliku järjepidevuse ja kestmise suveräänse riigina ning 1938. aasta põhiseadust rakendades kinnitasid õigusliku aluse põhiseaduslike riigiorganite katkematuks kestmiseks läbi okupatsioonide;

kinnitades Eesti Kongressi 11. märtsi 1990. aasta seadusliku riigivõimu taastamise deklaratsioonis sedastatud, et 1938. aastal jõustunud põhiseadus oli jätkuvalt kehtiv;

meenutades Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 20. augusti 1991. aasta otsust „Eesti riiklikust iseseisvusest“, millega taastati Eesti Vabariigi faktiline iseseisvus õigusliku järjekestvuse põhimõttel, kinnitades Eesti Vabariigi samasust 24. veebruaril 1918 välja kuulutatud riigiga;

rõhutades, et kehtiva põhiseaduse kohaselt võttis Eesti rahvas 1992. aasta 28. juuni rahvahääletusel põhiseaduse vastu 1938. aastal jõustunud põhiseaduse § 1 alusel;

rõhutades ja taaskinnitades Riigikogu 7. oktoobri 1992. aasta deklaratsioonis sedastatud Eesti Vabariigi õiguslikku järjepidevust: Eesti Vabariik on samane 1918. aasta 24. veebruaril väljakuulutatud Eesti Vabariigiga ning 1938. aastal jõustunud põhiseadus kehtis kuni uue põhiseaduse jõustumiseni;

meenutades, et 1938. aasta põhiseaduse alusel tegutsenud Vabariigi Valitsus eksiilis lõpetas oma tegevuse seoses 1992. aasta põhiseaduse alusel moodustatud riigiorganite tegevusse asumisega Eestis ning peaminister Vabariigi Presidendi ülesannetes Heinrich Mark andis 8. oktoobril 1992 riigipea ameti üle valitud Eesti Vabariigi presidendile, kinnitades sellega Eesti Vabariigi riiklikku järjepidevust,

Riigikogu:

1. kinnitab, et Eesti Vabariik on samane 24. veebruaril 1918 välja kuulutatud Eesti Vabariigiga ning tema riiklik ja põhiseaduslik järjepidevus ei ole katkenud; et Eesti riik

Kuupäev 19. 10. 2026
Viit 1-1/15-1065

Vabariik on olnud rahvusvahelise õiguse subjektina katkematult olemas ka okupatsioonide ajal ning 1991. aastal taastati tema faktiline iseseisvus; et 1938. aastal jõustunud Eesti Vabariigi põhiseadus kehtis kuni 1992. aasta põhiseaduse jõustumiseni;

2. sedastab, et Riigikogu 30. septembri 2026. aasta avalduses „Autoritaarkorrast ja Eesti Vabariigi Riigikogu vaigistamisest 1934. aastal“ antud hinnangud ei tähenda ega saa tähendada Eesti Vabariigi riikliku või põhiseadusliku järjepidevuse katkemist, 1938. aastal jõustunud põhiseaduse kehtetust ega selle alusel tegutsenud põhiseaduslike riigiorganite, sealhulgas Vabariigi Valitsuse eksiilis, õigusliku aluse puudumist; nimetatud avaldust tuleb tõlgendada kooskõlas käesoleva avaldusega;
3. rõhutab, et aastate 1934–1940 riigivalitsemise ajalooline ja poliitiline hindamine ei muuda Eesti Vabariigi samasust ega õiguslikku järjepidevust ning et hinnanguid selle ajajärgu riigijuhtide tegevusele tuleb eristada Eesti põhiseadusliku korra ja põhiseaduslike institutsioonide legitiimsusest, 1938. aasta põhiseaduse kehtivusest ja selle alusel moodustatud põhiseaduslike riigiorganite õiguspärasusest;
4. mõistab hukka iga katse eitada Eesti Vabariigi riiklikku ja põhiseaduslikku järjepidevust ning Eesti riiklust või õigustada 1940. aasta õigusvastast okupatsiooni ja anneksiooni;
5. kutsub rahvusliku üksmeele huvides üles arutlema Eesti ajaloo üle avatult ja vabalt, ent hoides lahus ajaloolised hinnangud ja päevapoliitika, tuginedes ajaloo- ja õigusteaduse uurimistulemustele ning austades Eesti Vabariigi õiguslikku järjepidevust.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, ... 2026

Esitavad Riigikogu liikmed

Eerik Niiu Kross

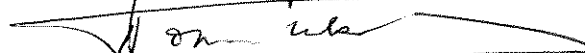
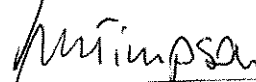
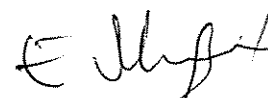
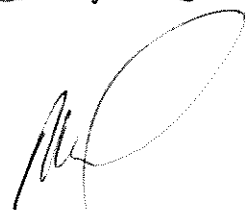
ANDO KIVIBERG

Maris Lauri
ANDRES BUIT

Eero Mäharu

SIGNE K107

Madis Timpson
Tõnis Lukas

Lauri Luoma.
Luisa Väre

Mart Vorhlaar

Sigge Ruus

Skusab

Mihkel Lees

Öune Pillak

Anneli Akkermann

anjib

Yoko Aluar

Wag
Plunder

Margit Söörup

Maria Suferova-Skuratovski

Fjiri-dus Siemann

S. S. S.
Pegusa

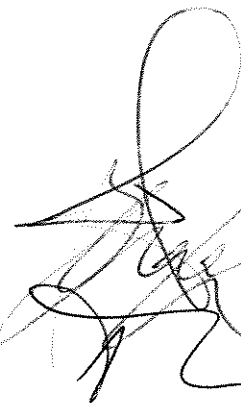
Jüri Jannson

Kristina Smigun-Väti

2. S. S. S.
Väti V. S. S.

Milja Toomast

Vino Senta

Hendrik Lääne

Mart Klaasun

Naidu Keskise

